

การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อยอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

CREATIVE ECOTOURISM MANAGEMENT IN CASE OF PHU PHAN NOI, MUANG DISTRICT NONG BUA LAMPHU PROVINCE

จิราพร พลสิทธิ์^{1*} สุบัน สมสาร²

Jiraporn Polsit¹ Supan Somsarn²

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิจัยบัณฑิต

² อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยพิจัยบัณฑิต

¹ Students of the Master of Public Administration program, Faculty of Political Science, Pitchayabundit College

² Full time professors of the Master of Public Administration program, Pitchayabundit College

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย (2) เปรียบเทียบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย และ (3) เสนอแนวทางการส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อยอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู รูปแบบวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย คำนวณตามสูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ จำนวน 321 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือสถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ T - test และ F - test สำหรับเปรียบเทียบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ผลการศึกษา พบว่า การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือด้านการส่งเสริมการลงทุน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึก

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย ไม่แตกต่างกัน

แนวทางการส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี และแนะนำประชาชนให้มีส่วนร่วม

คำสำคัญ: การจัดการ, แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, ภูพานน้อย

* E-mail address: Jirapornponsit1@gmail.com ¹ supansomsa@gmail.com ²

ABSTRACT

The objectives of this research article were to (1) study the management of the Phu Phan Noi eco-tourism site, (2) to compare the management of the Phu Phan Noi eco-tourism site, and (2) to propose guidelines for promoting the management of the Phu Phan Noi eco-tourism site, Muang District, Nong Bua Lamphu Province. This is a quantitative research model. The sample group used in this research was the population aged 18 years and over who reside in the Phu Phan Noi ecotourism area. Formula calculation follows the formula of Taro Yamane of 321 persons. Tools used for data collection are questionnaire, descriptive statistics such as number, percentage, mean and standard deviation. For general information about the sample group, the inferential statistics were T - test and F - test as an analytical comparison with the management of Phu Phan Noi Ecotourism, Muang District, Nong Bua Lamphu Province classified by gender, age, educational level and occupation.

The results of the study revealed that the Phu Phan Noi Ecotourism Management, Muang District, Nong Bua Lamphu Province as overall picture was at a high level, while for each aspect, it was found that the aspect with the highest average was tourism and environmental resource management, followed by investment promotion, and the aspect with the least mean was education and conscience awareness.

Results of comparative analysis as a whole persons with different gender, age, educational level and occupation had no different opinions on the management of Phu Phan Noi Ecotourism.

Recommendations are that there should be good public relations and participation of community members.

Keywords: Management, Ecotourism, Phu Phan Noi

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญนโยบายในการพัฒนาบริการและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย (Tourism Capital of Asia) โดยกำหนดเป้าหมายหลักในการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค ที่พัก สาธารณสุขพื้นฐาน การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายการเสนอวัฒนธรรมไทยที่เป็นเอกลักษณ์ การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และการต้อนรับด้วยอัธยาศัยไมตรี ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวมีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเพื่อส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของไทยได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และบรรลุเป้าหมายได้ประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม และมีความยั่งยืน (กรมการท่องเที่ยว, 2560)

สำหรับประเทศไทยการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตมาเนิ่นนาน ซึ่งในอดีตการท่องเที่ยวอาจเป็นเพียงกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเท่านั้น แต่หากในปัจจุบันรูปแบบของการท่องเที่ยวได้มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการแบ่งรูปแบบของการท่องเที่ยวออกเป็นหลายประเภท อาทิ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยว แบบผจญภัย การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท เป็นต้น และเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวจึงเป็นการพลิกกลับและตั้งหลักการท่องเที่ยวใหม่โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในฐานะเจ้าของมีส่วนร่วมในการจัดการและใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน และชุมชนให้คนในท้องถิ่นได้ ประโยชน์จากการท่องเที่ยวจากกระแสนักท่องเที่ยวตื่นตัวเรื่องการท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตชนบท และการท่องเที่ยวเป็นฐานกลายเป็นภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่ตอบโจทย์เรื่องคนในท้องถิ่นได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยว ทำให้มีการส่งเสริมเรื่องนี้กันมากขึ้น (พจนา สวนศรี, 2554) โดยมากเห็นว่าการท่องเที่ยวอันเป็นกิจกรรมที่คนเป็นการพักผ่อนและการผ่อนคลายและเป็นหนทางที่จะเข้าถึงวัฒนธรรมและธรรมชาติ ควรมีการวางแผนล่วงหน้าและดำเนินไป

ให้เป็นวิถีทางพิเศษที่จะนำมาซึ่งความพึงพอใจของทั้งปัจเจกบุคคลและของส่วนรวมเมื่อมีการท่องเที่ยวด้วยใจที่เปิดกว้างอย่างเพียงพอแล้ว การท่องเที่ยวก็จะเป็นปัจจัยที่หาสิ่งอื่นมาทดแทนมิได้ในการช่วยให้เกิดการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง การยอมรับซึ่งกันและกันและการรับรู้เกี่ยวกับความแตกต่างที่แท้จริงระหว่างชนชาติและวัฒนธรรมต่าง ๆ และตระหนักถึงความหลากหลายของความแตกต่างเหล่านั้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2561) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย ตั้งอยู่บนภูพาน บ้านภูพานทอง ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ห่างจากตัวเมืองจังหวัดหนองบัวลำภู 6 กิโลเมตร เป็นพื้นที่ป่าโซนซี ซึ่งเป็นพื้นที่ดงสำรวจยังไม่กำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ พื้นที่ป่าเป็นป่าเต็งรัง อยู่ในความดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 มีเนื้อที่ทั้งหมด 35,000 ไร่ ได้ทำการพัฒนาและสำรวจครั้งแรกเมื่อ ปี พ.ศ. 2548 โดย คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดหนองบัวลำภู

ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในปัจจุบันมักประสบกับปัญหาที่สวนทางกันระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและสังคมกับการพัฒนาอยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดและอุดมการณ์ ของการพัฒนาประเทศ ยังติดอยู่กับอุตสาหกรรมนิยมที่แสวงหาผลประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐกิจจึงมีผลให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรุนแรง ดังนั้น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำเป็นต้อง ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจมาเป็นการรักษาทุนธรรมชาติ ให้คงอยู่หรือมีมากกว่าเดิม (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2557)

จากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว จึงทำให้เกิดแนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้น ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่ให้คุณค่าและความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตชุมชน และเศรษฐกิจโดยคำนึงถึงการพัฒนายั่งยืน และเป็นการรวมตัวกันขององค์กรประชาชนในระดับชุมชน และเครือข่ายภายในระบบนิเวศชุดหนึ่งเพื่อแสวงหาทางเลือกในการพัฒนาตนเอง รวมทั้งการจัดการและใช้ประโยชน์จากธรรมชาติแวดล้อมสำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นวิธีการเรียนรู้และสื่อความหมายอย่างมีระบบสำหรับชุมชนเพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้มาเยือน และสร้างความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่น (รุ่งตะวัน เกิดโกคา, 2553)

ปัญหาและอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภูในปัจจุบัน คือ ประชาชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสำรวจพื้นที่ การบริหารงบประมาณ และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อยแต่อย่างใด การบริหารงบประมาณและการพัฒนาในส่วนต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อยในปัจจุบัน อยู่ในความดูแลและรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ประชาชนในหมู่บ้านใกล้เคียงไม่มีโอกาสสร้างความเข้าใจและรับรู้แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย ดังนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

จากความสำคัญข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยในฐานะประชาชนจังหวัดหนองบัวลำภูจึงมีความสนใจและตระหนักถึงความจำเป็นที่จะศึกษาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยการนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ดี โดยมีภาคที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวช่วยกำหนดทิศทางการพัฒนา ตามสภาพปัญหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และบริบทของชุมชนที่มีลักษณะเฉพาะ เพื่อให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม และอนุรักษ์ธรรมชาติ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดหนองบัวลำภู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อยอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อยอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อยอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านห้วยทราย จำนวน 710 คน และบ้านภูพานทอง รวม 911 คน รวม 1,621 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 2 หมู่บ้าน บ้านห้วยทราย จำนวน 140 คน และบ้านภูพานทอง จำนวน 181 คน รวม 321 คน โดยใช้แนวคิดการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบด้วย ข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดได้มาจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิดและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน - ข้อ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู มี 5 ด้าน คือ 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรมเป็นแบบประเมินชนิด กำหนดให้ตอบและชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีรายละเอียดของการประเมินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและทดสอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นำมาปรับปรุงจัดทำร่างแบบสอบถาม

2. นำร่างแบบสอบถามส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) และให้ข้อเสนอแนะ

3. การปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เลือกข้อที่ได้ค่า 0.67 ขึ้นไปและนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงเป็นแบบสอบถามเพื่อนำไปทดลองใช้

4. การทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ หัวหน้าครอบครัวขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 30 คน ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามไปหาคุณภาพด้านค่าอำนาจจำแนกรายข้อในแต่ละด้าน โดยใช้ Item-Total Correlation และคัดเลือกข้อที่มีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายเท่ากับหรือมากกว่า 0.72 ขึ้นไป หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นำมาปรับปรุงจัดทำร่างแบบสอบถาม

3.2 นำร่างแบบสอบถามส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) และให้ข้อเสนอแนะ

3.3 การปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เลือกข้อที่ได้ค่า 0.67 ขึ้นไปและนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงเป็นแบบสอบถามเพื่อนำไปทดลองใช้

3.4 การทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตาดไฮ อำเภอมืองหนองบัวลำภู จำนวน 30 คน ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามไปหาคุณภาพด้านค่าอำนาจจำแนกรายข้อในแต่ละด้าน โดยใช้ Item–Total Correlation และคัดเลือกข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายเท่ากับหรือมากกว่า .30 ขึ้นไป หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach

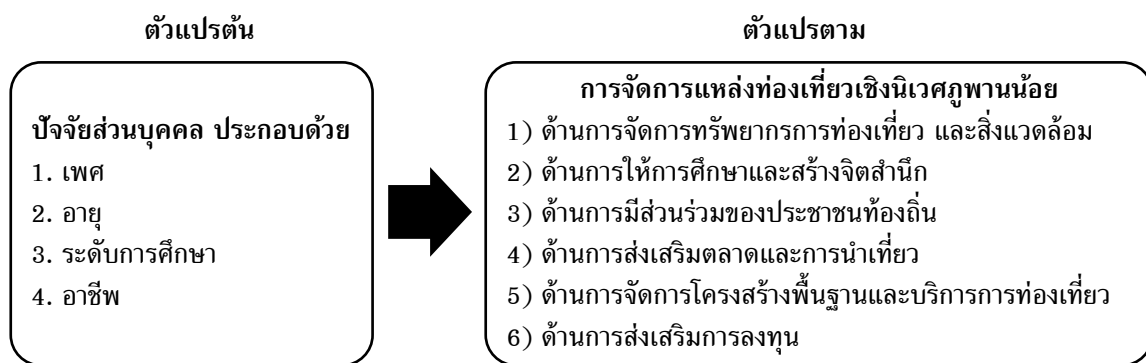
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในปฏิบัติงาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยวิเคราะห์ สถิติ t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร 2 ตัวแปร และสถิติ F-test โดยทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป และหากพบมีความแตกต่างรายคู่เกิดขึ้นผู้ศึกษาต้องทำการทดสอบต่อไปว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน และแตกต่างกันอย่างไร ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบของ นโยบายเฉพาะด้าน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540) ซึ่งองค์ประกอบการด้านการท่องเที่ยวทั้ง 6 องค์ประกอบดังกล่าวจะเป็นสิ่งกำหนด และทำให้ทราบแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภูต่อไป สามารถสร้างกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อยอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 50.47 อายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 35.51 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/อนุปริญญาจำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 66.98 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 46.42

การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.81) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.85) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการลงทุน ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.90) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.92) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.85) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4. องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู มีการสนับสนุนบุคลากรในการวางแผนและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.96) รองลงมาคือ ข้อ 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู มีการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.88) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 3 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูมีการสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 1.11)

ด้านการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.92) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 5.องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้แก่ นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 1.05) รองลงมาคือ ข้อ 6 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูมีการกำกับ ควบคุม ดูแล การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 1.00) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 7 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู มีการสนับสนุนงบประมาณต่างๆ ในการให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เช่น ชื่อต้นไม้ สถานที่ จุดบริการต่างๆ ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 1.07)

ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.87) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 11 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูมีการพัฒนาแบบแผนการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในด้านการลงทุน การผลิตสินค้าและบริการในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 1.01) รองลงมา คือ ข้อ 10 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.95) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 12 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูมีการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพ ในด้านการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ การฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำหรับชุมชน ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 1.20)

ด้านการส่งเสริมตลาดและการนำเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.96) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 13 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูมีการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น มีจุดบริการอาหารและเครื่องดื่ม ที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 1.04) รองลงมา คือ ข้อ 14 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการบริการการท่องเที่ยว เช่น ป้ายเตือนการปฏิบัติตัวให้เหมาะสมของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 1.04) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 16 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูมีการส่งเสริมสนับสนุนผลิตภัณฑ์ชุมชน ให้สามารถจำหน่ายเป็นของที่ระลึก หรือสินค้าประจำท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมรายได้ของชุมชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.15)

ด้านการจัดการโครงสร้างพื้นฐานและบริการการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.84) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 20 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูมีการส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ปลูกต้นไม้ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.88) รองลงมา คือ ข้อ 19 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูมีการให้บริการสาธารณะด้านความปลอดภัยและสุขอนามัย เช่น มีชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีห้องน้ำที่สะอาดและเหมาะสม ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 1.01) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 17 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูมีการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางคมนาคม ให้สามารถเข้าถึงได้สะดวก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.98)

ด้านการส่งเสริมการลงทุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.90) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 21 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูมีการส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านเอกชน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.98) รองลงมา คือ ข้อ 22 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูมีการสนับสนุนการลงทุนของชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.96) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 23 องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภูการสนับสนุนงบประมาณ ในการปรับปรุง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.98)

2. การเปรียบเทียบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อยอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อยอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ 1) ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี และนำประชาชนให้มีส่วนร่วม 2) ควรมีการวางแผนเพื่อจัดสรรงบประมาณส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 3) ควรมีการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม สนับสนุนงบประมาณเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 4) อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภูควรมีการบริหารจัดการพื้นที่ให้มีการบริการขั้นพื้นฐานที่ดี มีความสะอาดและปลอดภัยในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสม

อภิปรายผล

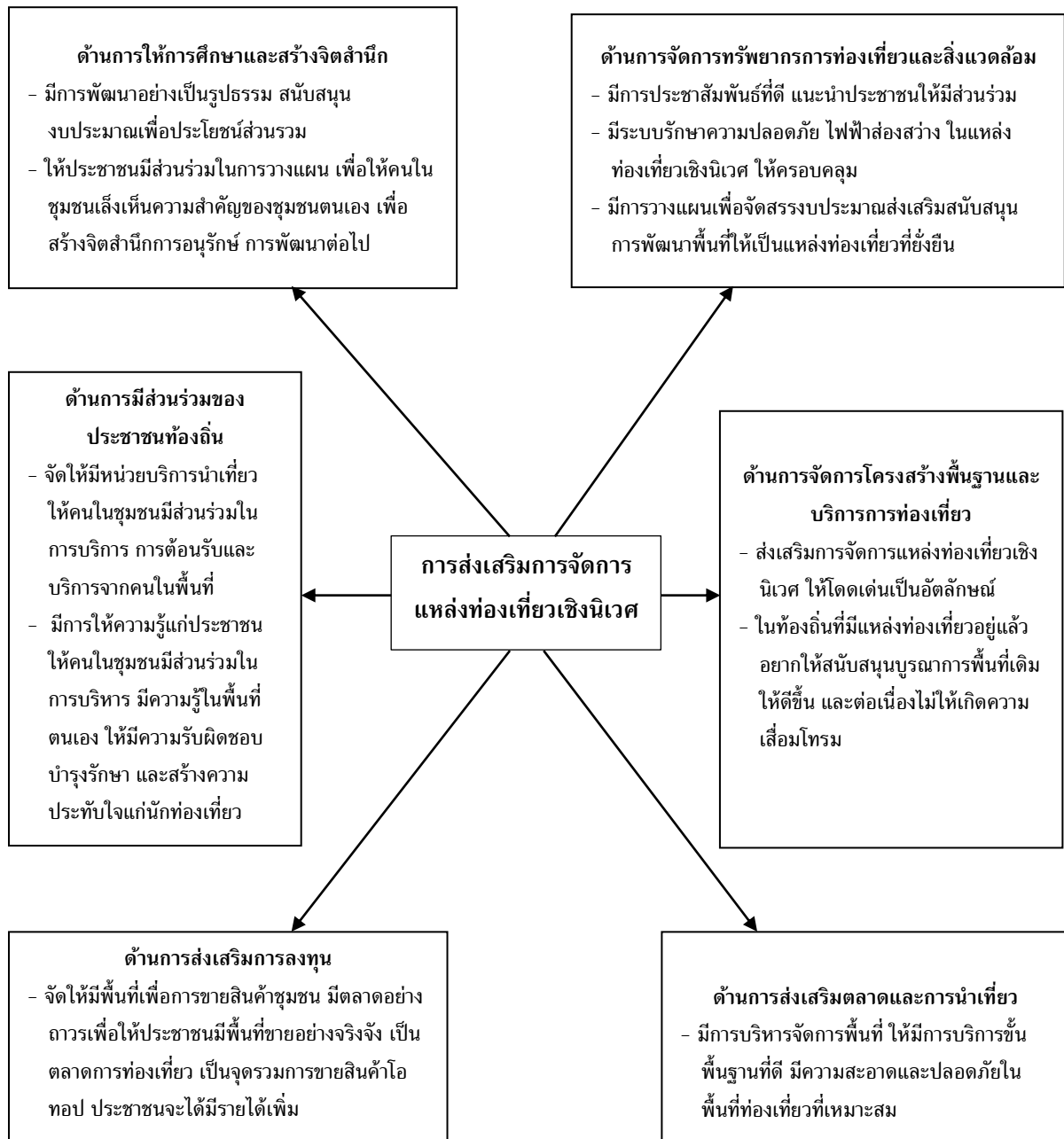
จากผลการวิจัยการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือด้านการส่งเสริมการลงทุน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภูมีการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยจัดประชุมมติแต่ละหมู่บ้านสอบถามความคิดเห็นของคนในชุมชน เพื่อแสดงจุดเด่นของท้องถิ่นตนเองเกิดประโยชน์ให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐทิศา โจนประสาทสน และคณะ (2558) วิจัยเรื่องความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนชายฝั่งจังหวัดตรัง พบว่าศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชน คือความสามารถของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว ทั้งด้านแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ความพร้อมของบุคลากร ท้องถิ่นความรู้ในการจัดการรวมถึงความตระหนักของชุมชน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น 1) แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน อยู่ในระดับมาก 2) ความพร้อมของบุคลากร (ได้แก่ความรู้ ทักษะ ความชำนาญในการสื่อสาร การบริหารจัดการ การเป็นเจ้าบ้านที่ดี) อยู่ในระดับมาก 3) ความตระหนักของชุมชนเรื่องเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ดังที่ Goodwin and Santilli (2009) ได้กล่าวถึงแนวคิดของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า

ชุมชนเป็นเจ้าของ ผลประโยชน์แก่คนในชุมชนชุมชนมีการอนุรักษ์ ผลผลิตกันของชุมชน และความร่วมมือของคนในชุมชนอย่างกว้างขวาง อีกทั้ง Mbaiwa, Ryan and Aicken (2005) กล่าวว่า การท่องเที่ยวของชุมชนมีความจำเป็นด้านประสบการณ์ทักษะทางธุรกิจ และการจัดการ นอกจากนี้สอดคล้องกับ Barzakar et al.(2011) ได้กล่าวถึงความตระหนักของคนในท้องถิ่นในประเด็นทางสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการท่องเที่ยวของชุมชนต้องสนับสนุนให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติหรือทรัพยากรทางวัฒนธรรมดีขึ้น มิติด้านกระบวนการ คือ ระบบการจัดการกำหนดกฎ กติกาหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างยั่งยืน ในภาพรวม พบว่า ทั้งชุมชนและนักท่องเที่ยวประเมินว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน และรายประเด็นดังนี้ แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนคือ มีมาตรการด้านการอนุรักษ์ ป้องกัน การแก้ไขการฟื้นฟู รวมถึงการสืบทอดแนวคิดสู่รุ่นต่อไป อยู่ในระดับมาก การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมในทุกๆระดับตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน และร่วมรับผลประโยชน์ โดยชุมชนประเมินว่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Goodwin and Santilli (2009) ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการเสริมสร้างพลังของท้องถิ่น โดยชุมชนมีความรู้สึกรู้ว่าเป็นเจ้าของและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศรัณย์ ฐิตารีย์ และสุรศักดิ์ โตประสี (2560) วิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าปัจจัยการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมเหมาะสมอยู่ในระดับมากและการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการโดยภาพรวมมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทัศนคติของประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 2 หมู่บ้านไปในทิศทางเดียวกันจึงไม่มีความแตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ จีงประวัตติ (2561) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดนครนายก ที่พบว่าผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเพศ และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดนครนายกไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการสำรวจพื้นที่ และการจัดการเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม เนื่องจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาชนในชุมชนนั้น ต้องอาศัยความพร้อมขององค์การในการเป็นแกนนำหลัก และมีโอกาสสร้างความเข้าใจและความร่วมมือจากชุมชน จึงเป็นเหตุที่ทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อยอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ ได้ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือด้านการส่งเสริมการลงทุน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึก

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทัศนคติของประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 2 หมู่บ้านไปในทิศทางเดียวกันจึงไม่มีความแตกต่าง

แนวทางการส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี แนะนำประชาชนให้มีส่วนร่วม มีการวางแผนเพื่อจัดสรรงบประมาณส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และทางอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ควรมีการบริหารจัดการพื้นที่ ให้มีการบริการขั้นพื้นฐานที่ดี มีความสะอาด และปลอดภัยในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภูควรกำหนดโครงสร้างของหน่วยงานให้มีการแบ่งสายงานของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป เพราะเป็นแหล่งรายได้สำคัญของประชาชนในชุมชน และควรมีการออกกฎ ระเบียบข้อบังคับ ข้อห้ามปฏิบัติในการท่องเที่ยว และปิดประกาศให้นักท่องเที่ยวทราบและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเพื่ออนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนและเกิดความสะอาด

1.2 อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภูควรมีการนำโครงการ/กิจกรรม ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อนำงบประมาณมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความความสวยงามดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยวตลอดทั้งปี

1.3 อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภูควรมีการอำนวยความสะดวกในทุกๆ บริบท บริการนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจ อยากกลับมาอีก เช่น จัดให้มีหน่วยบริการนำเที่ยว ให้มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดีได้มาตรฐาน และมีการประชาสัมพันธ์ที่สม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อยอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูพานน้อย

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว. (2560). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: พื้ตบลิวิ ปรีนตัง.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2561). *แนวคิดคู่มือปฏิบัติงานสภาตำบล และ อบต.* กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินตัง แอนดพับลิชชิ่ง จำกัด.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2557). *คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.

ณัฐทิศา โจนประศาสน์ และคณะ. (2558). บทเรียนของชาวประมงพื้นบ้านในการดำเนินงานธุรกิจสัตว์น้ำสี่เขี้ยวและพันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งห้วยทะเลชุมชนเกาะมุกด์จังหวัดตรัง. *วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์*, 57(4), 174-196.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พจนา สวนศรี. (2554). *คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. กรุงเทพฯ: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.

พัชรินทร์ จึงประวดี. (2561). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดนครนายก. *วารสารกระแสวัฒนธรรม*, 19(35), 64-76.

- รุ่งตะวัน เกิดโกคา. (2553). *แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดอุทัยธานี*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- ศรัณย์ ฐิตารีย์ และสุรศักดิ์ โตประสี. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารสารสนเทศ*, 16(1), 141–150.
- Barzekar, G., Aziz, A., Mariapan, M., & Ismail, M. H. (2011). Delphi technique for generating criteria and indicators in monitoring ecotourism sustainability in Northern forests of Iran: Case study on Dohezar and Sehezar Watersheds. *Folia Forestalia Polonica, series A*, 53(2), 130–141.
- Goodwin, H., & Santilli, R. (2009). Community-based tourism: A success. *ICRT Occasional paper*, 11(1), 37.
- Ryan, C., & Aicken, M. (Eds.). (2005). *Indigenous tourism: The commodification and management of culture*. Elsevier.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd Ed). New York: Harper and Row Publications.

